ORDONANȚA CURȚII (Camera a noua)

18 decembrie 2025*

„Trimitere preliminară – Articolul 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții – Articolul 267 TFUE – Reprezentant al unui notar – Noțiunea de «instanță» – Cooperarea judiciară în materie civilă – Măsuri referitoare la certificatul european de moștenitor – Regulamentul (UE) nr. 650/2012 – Refuzul unei bănci de a recunoaște certificatul european de moștenitor – Articolul 71 – Declanșare din oficiu, de către un notar, a procedurii de retragere sau de modificare a certificatului european de moștenitor – Neexercitarea unei funcții jurisdicționale – Inadmisibilitate”

În cauza C-240/24,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (reprezentantul supleant al notarului Justyna Gawlica care își desfășoară activitatea în Krapkowice, Polonia), prin decizia din 16 martie 2024, primită de Curte la 27 martie 2024, în procedura inițiată de

N.T.,

cu participarea:

O.T.,

S.T.,

BNP Paribas Fortis SA/NV,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul M. Condinanzi, președinte de cameră, domnul N. Jääskinen (raportor) și doamna R. Frendo, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: polona.

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru N.T., de M. de Abgaro Zachariasiewicz, radca prawny;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna și S. Żyrek, în calitate de agenți;

– pentru guvernul român, de M. Chicu, E. Gane și L. Ghiță, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de J. Hottiaux și W. Wils, în calitate de agenți,

având în vedere decizia luată, după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță motivată, în conformitate cu articolul 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții,

dă prezenta

Ordonanță

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 69 alineatul (2) și a articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul procedurii inițiate de N.T., cu reședința în Polonia, în urma decesului surorii sale, K.T., o resortisantă poloneză și germană care a avut reședința obișnuită în Belgia, împotriva refuzului BNP Paribas Fortis SA/NV (denumită în continuare „BNP”), o bancă cu sediul în Belgia, de a debloca activele aflate într-un cont bancar deschis de K.T. la această bancă, în pofida prezentării de către N.T. a unui certificat european de moștenitor care o desemnează drept moștenitoare unică.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentul (70) al Regulamentului nr. 650/2012 are următorul cuprins:

„Certificatul [european de moștenitor] ar trebui să fie emis în statul membru ale cărui instanțe judecătorești sunt competente în temeiul prezentului regulament. Fiecare stat membru ar trebui să stabilească în legislația internă ce autorități ar trebui să fie competente să elibereze certificatul, și anume instanțele judecătorești, astfel cum sunt definite în sensul prezentului regulament, sau alte autorități competente în materie de succesiuni, de exemplu, notarii. […]”

4 Articolul 5 din Regulamentul nr. 650/2012, intitulat „Acordul de alegere a forului”, prevede la alineatul (1):

„În cazul în care legea aleasă de către defunct pentru a se aplica succesiunii sale în temeiul articolului 22 este legea unui stat membru, părțile vizate pot conveni ca o instanță sau instanțele

judecătorești din statul membru respectiv să aibă competență exclusivă de a se pronunța cu privire la orice chestiune referitoare la succesiune.”

5 Capitolul VI din Regulamentul nr. 650/2012, intitulat „Certificatul european de moștenitor”, cuprinde articolele 62-73 din acesta.

6 Articolul 64 din respectivul regulament, intitulat „Competența de a elibera certificatul”, prevede:

„[…] Autoritatea emitentă este:

(a) o instanță judecătorească, astfel cum este definită la articolul 3 alineatul (2) sau

(b) o altă autoritate care, în temeiul legislației interne, este competentă în materie de succesiuni.”

7 Articolul 66 din regulamentul menționat, intitulat „Examinarea cererii”, prevede la alineatul (5):

„În sensul prezentului articol, autoritatea competentă a unui stat membru furnizează, la cerere, autorității emitente a unui alt stat membru informații cuprinse în special în registrele funciare, în registrul stării civile și în registrele cuprinzând documente și elemente de fapt relevante pentru succesiune sau pentru aspectele patrimoniale ale regimului matrimonial sau ale unui regim patrimonial echivalent aplicat defunctului, în cazul în care respectiva autoritate competentă ar fi autorizată, în temeiul legislației naționale, să furnizeze astfel de informații unei alte autorități naționale.”

8 Articolul 67 din același regulament, intitulat „Eliberarea certificatului”, prevede la alineatul (1) litera (a):

„Autoritatea emitentă eliberează fără întârziere certificatul, în conformitate cu procedura prevăzută în prezentul capitol, atunci când elementele care trebuie certificate au fost stabilite în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile unor elemente specifice. […]

Autoritatea emitentă nu eliberează certificatul mai ales dacă:

(a) elementele care trebuie certificate fac obiectul unei contestații sau

[…]”

9 Articolul 69 din Regulamentul nr. 650/2012, intitulat „Efectele certificatului”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Certificatul produce efecte în fiecare stat membru fără a fi necesară nicio procedură specială.

(2) Se prezumă că certificatul probează cu exactitate elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice. Se prezumă că persoana menționată în certificat drept moștenitor, legatar, executor testamentar sau administrator al patrimoniului succesoral are statutul menționat în certificat și/sau este titular al drepturilor sau al puterilor stipulate în certificat, fără alte condiții și/sau restricții aferente acelor drepturi sau puteri decât cele stipulate în certificat.”

10 Articolul 71 din același regulament, intitulat „Rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului”, prevede la alineatul (2):

„La cererea unei persoane care dovedește că are un interes legitim sau, în cazurile în care acest lucru este posibil, în temeiul dreptului intern, autoritatea emitentă, din proprie inițiativă, modifică sau retrage certificatul în situația în care s-a stabilit că certificatul sau anumite elemente din certificat nu corespund realității.”

11 Articolul 72 din regulamentul menționat, intitulat „Căi de atac”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) […]

Hotărârile luate de autoritatea emitentă în temeiul articolului 71 […] pot fi contestate de orice persoană care dovedește că are un interes legitim.

Contestația se înaintează unei autorități judiciare din statul membru al autorității emitente, în conformitate cu legislația acelui stat.

(2) În cazul în care, ca urmare a contestației menționate la alineatul (1), se stabilește faptul că certificatul nu corespunde realității, autoritatea judiciară competentă rectifică, modifică sau retrage certificatul sau asigură rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului de către autoritatea emitentă.

[…]”

Dreptul polonez

Codul notarial

12 Articolul 79 din ustawa Prawo o notariacie (Legea privind Codul notarial) din 14 februarie 1991 (Dz. U. nr. 22, poziția 91), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Codul notarial”), prevede:

„Notarul efectuează următoarele operațiuni:

[…]

1b) ia măsuri referitoare la certificatul european de moștenitor.

[…]”

13 Articolul 83 din acest cod prevede la alineatul 1:

„Persoana interesată poate formula o cale de atac împotriva refuzului de a elibera un act notarial, în termen de o săptămână de la comunicarea motivelor refuzului – și dacă persoana interesată nu a solicitat notificarea motivelor refuzului în termenul prevăzut, începând de la data la care a luat cunoștință de refuz – în fața unei instanțe regionale competente în funcție de locul în care se află sediul biroului notarial care refuză să elibereze actul notarial. Calea de atac este introdusă prin intermediul notarului.”

14 Articolul 89 din codul menționat prevede la alineatul 1:

„Părțile la un act notarial răspund în solidar pentru remunerația datorată notarului. […]”

15 Articolul 95t din același cod prevede:

„Notarul constată prin proces-verbal eliberarea, rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului european de moștenitor sau suspendarea efectelor acestuia, precum și refuzul de a îndeplini aceste acte. […]”

16 Articolul 95u din Codul notarial prevede la alineatul 1:

„Notarul notifică din oficiu un extras din procesul-verbal privind eliberarea sau refuzul eliberării certificatului european de moștenitor, însoțit de indicații privind căile de atac disponibile. Notarul prezintă motivele acestor acte în termen de o săptămână, la cererea persoanei care a participat la actul notarial, formulată în termen de o săptămână de la data notificării extrasului din procesul-verbal, sau dacă persoana care a participat la actul notarial care nu a formulat o astfel de cerere, a introdus o cale de atac în termenul legal.”

17 Articolul 95v din acest cod are următorul conținut:

„Atunci când se stabilește că există un motiv, astfel cum este prevăzut de [Regulamentul nr. 650/2012], pentru modificarea sau pentru retragerea certificatului european de moștenitor, notarul poate de asemenea să îl modifice sau să îl revoce din oficiu.”

18 Potrivit articolului 95w din codul menționat:

„Notarul notifică din oficiu un extras din procesul-verbal privind rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului european de moștenitor sau suspendarea efectelor acestuia, precum și privind refuzul de a efectua aceste acte, însoțit de informații referitoare la căile de atac disponibile. Articolul 95u [alineatul] 1 a doua teză se aplică *mutatis mutandis*. Notarul notifică de asemenea din oficiu o copie a procesului-verbal care include aceste acte tuturor persoanelor cărora le-au fost eliberate copii certificate pentru conformitate cu originalul ale certificatului european de moștenitor.”

19 Articolul 95x din același cod prevede la alineatul 1:

„Un act notarial privind eliberarea, rectificarea, modificarea, retragerea sau suspendarea efectelor unui certificat european de moștenitor poate face obiectul unei căi de atac. Articolul 83 se aplică *mutatis mutandis*.”

Regulamentul ministrului justiției privind tarifele maxime ale taxelor notariale

20 Articolul 10a din rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Regulamentul ministrului justiției privind tarifele maxime ale taxelor notariale) din 28 iunie 2004 (Dz. U. din 2004, nr. 148, poziția 1564), în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede la alineatul 2a:

„Pentru actele notariale referitoare la certificatul european de moștenitor, cu excepția actelor menționate la alineatele 2b și 2c și la alineatul 12, tariful maxim este ca regulă generală de 400 de [zloți polonezi (PLN) (aproximativ 100 de euro)]."

Litigiul principal și întrebările preliminare

21 K.T., care avea dublă cetățenie, poloneză și germană, și reședința obișnuită în Belgia, a decedat la 6 februarie 2023 în Polonia. Ea era celibatară și nu avea copii. Familia sa cea mai apropiată era compusă din părinții săi și sora sa N.T., care aveau reședința în Polonia. Înainte de a deceda, K.T. a redactat în fața unui notar polonez un testament în care a indicat legea poloneză ca fiind legea aplicabilă și a desemnat-o pe sora sa N.T. drept moștenitoare unică.

22 La 22 februarie 2023, acest testament a fost deschis și citit în fața zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (reprezentantul supleant al notarului Justyna Gawlica care își desfășoară activitatea în Krapkowice, Polonia) (denumit în continuare „reprezentantul notarului"), în prezența lui N.T. și a părinților lui K. T. Părinții lui K.T. și N.T au încheiat un acord de alegere a forului, în temeiul articolului 5 din Regulamentul nr. 650/2012. În urma acestei proceduri, a fost eliberat un certificat de moștenitor, prin care N.T. a fost desemnată moștenitoare unică, însoțit de un atestat pe formularul nr. II, prevăzut și anexat la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2014, L 359, p. 30). În acest atestat, reprezentantul notarului a precizat efectele certificatului de moștenitor eliberat, în special caracterul său obligatoriu din punct de vedere juridic, și a amintit calificarea drept „instanță" astfel cum rezultă din Hotărârea din 23 mai 2019, WB (C-658/17, EU:C:2019:444).

23 Moștenirea cuprindea printre altele fonduri plasate într-un cont bancar deschis la BNP. Aceasta din urmă a refuzat să o recunoască pe N.T. moștenitoare unică a lui K.T. și i-a solicitat să prezinte un certificat european de moștenitor.

24 În pofida eliberării, la 5 iulie 2023, de către reprezentantul notarului, a unui astfel de certificat care o desemnează pe N.T. moștenitoare unică, BNP a confirmat refuzul său de a o recunoaște ca moștenitoare unică a lui K.T. și a solicitat ca ea să prezinte un certificat de moștenitor eliberat de un notar belgian (*verklaring van erfrecht*).

25 La 18 septembrie 2023, reprezentantul notarului s-a adresat lui N.T. și BNP, amintindu-le situația juridică ce rezultă din încheierea acordului de alegere a forului, precum și din eliberarea certificatului european de moștenitor. Reprezentantul notarului a informat BNP cu privire la posibilitatea, în temeiul articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, de a solicita

retragerea sau modificarea certificatului european de moștenitor incorect sau nelegal și a precizat că, în orice caz, un astfel de certificat rămânea obligatoriu atât timp cât nu a fost retras sau modificat.

26 La 3 noiembrie 2023, reprezentantul notarului a inițiat din oficiu procedura de retragere sau de modificare a certificatului european de moștenitor în cauză, cu citarea, în calitate de părți, a lui N.T., a părinților săi și a BNP. El le-a acordat un termen pentru a furniza informațiile și documentele susceptibile să stabilească existența unei eventuale neregularități a acestui certificat. A informat de asemenea părțile respective că deschiderea unei astfel de proceduri va genera cheltuieli procedurale, precum o taxă notarială și cheltuieli de notificare și de traducere.

27 Reprezentantul notarului arată că, în conformitate cu articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, legiuitorul polonez a impus notarului, în calitate de autoritate emitentă a certificatului european de moștenitor, obligația legală de a modifica sau de a retrage certificatul eliberat, inclusiv din oficiu, atunci când acesta nu corespunde realității. El precizează că notarul trebuie, așadar, să asigure exactitatea certificatului european de moștenitor eliberat, precum și să clarifice, în cazul unor îndoieli, din oficiu sau la cererea părților în cauză, problema exactității sale prin intermediul unei anchete adecvate. În cadrul unei astfel de proceduri, ar reveni deci reprezentantului notarului nu numai sarcina de a verifica exactitatea conținutului certificatului european de moștenitor în discuție în litigiul principal, ci și de a tranșa litigiul principal, ceea ce ar presupune ca el să ia poziție cu privire la conformitatea conținutului acestui certificat cu situația juridică reală.

28 Reprezentantul notarului apreciază că, în acest scop, trebuie să stabilească împrejurările relevante din cauza principală, întemeindu-se în special pe procedura preliminară, precum și pe dispozițiile Regulamentului (UE) 2020/1784 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) (JO 2020, L 405, p. 40).

29 Astfel, potrivit reprezentantului notarului, în cadrul procedurii de retragere sau de modificare a unui certificat european de moștenitor, autoritatea emitentă exercită funcții jurisdicționale, ceea ce ar fi confirmat de economia Regulamentului nr. 650/2012.

30 În această privință, reprezentantul notarului arată că, prin articolul 66 alineatul (5) din acest regulament, legiuitorul Uniunii a considerat necesar să prevadă o cale procedurală pentru obținerea de probe în alte state membre, destinată în mare parte autorităților emitente extrajudiciare. Prevederea unei asemenea căi procedurale ar fi legată de faptul că, în conformitate cu articolul 67 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012, autoritatea emitentă nu este chemată să tranșeze litigii și, prin urmare, nu este abilitată să recurgă la instrumentele de cooperare judiciară în materie civilă destinate instanțelor. Situația s-ar schimba însă radical după emiterea certificatului, atunci când autoritatea emitentă, în temeiul articolului 71 din acest regulament, este chemată să procedeze la retragerea sau la modificarea certificatului de moștenitor în cauză. Această autoritate ar putea, așadar, să recurgă la aceste instrumente în cadrul procedurii de retragere sau de modificare a unui certificat european de moștenitor, ceea ce ar explica de ce legiuitorul, la articolul 71 din Regulamentul nr. 650/2012, nu a introdus o normă apropiată de cea prevăzută la articolul 66 alineatul (5) din respectivul regulament. Aceste elemente îl determină pe reprezentantul notarului să aprecieze că autoritatea menționată exercită funcții jurisdicționale și poate sesiza Curtea cu titlu preliminar.

31 Totuși, având în vedere Hotărârea din 23 mai 2019, WB (C-658/17, EU:C:2019:444), și Ordonanța din 1 septembrie 2021, OKR (Trimitere preliminară efectuată de reprezentantul unui notar) (C-387/20, EU:C:2021:751), reprezentantul notarului ridică, în primul rând, problema dacă, în împrejurările cauzei principale, este abilitat să adreseze Curții întrebări preliminare.

32 Dacă aceasta ar fi situația, reprezentantul notarului ridică, în al doilea rând, problema dacă este posibil, în temeiul dreptului național, să oblige BNP să suporte cheltuielile notariale aferente procedurii de retragere sau de modificare a certificatului european de moștenitor atunci când aceasta nici nu a participat la procedura de eliberare a certificatului european de moștenitor, nici nu a solicitat retragerea sau modificarea unui astfel de certificat, ci a contestat efectele certificatului care i-a fost prezentat, ceea ce a determinat autoritatea emitentă să inițieze din oficiu o procedură de retragere sau de modificare a acestui certificat.

33 Potrivit reprezentantului notarului, în conformitate cu dreptul polonez aplicabil, în special Codul notarial și Regulamentul ministrului justiției privind tarifele maxime ale taxelor notariale, și cu respectarea limitelor generale care decurg din dreptul Uniunii, fiecare parte la respectiva procedură trebuie să suporte cheltuielile notariale aferente acesteia. În împrejurările speței, BNP ar trebui să fie inclusă printre părțile la procedura amintită.

34 În al treilea rând, reprezentantul notarului urmărește să afle dacă articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 autorizează o bancă căreia îi este prezentată o copie certificată validă a unui certificat european de moștenitor să conteste calitatea de moștenitor a persoanei desemnate în acest document.

35 În aceste condiții, reprezentantul notarului a decis să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul [nr. 650/2012] trebuie interpretat în sensul că autoritatea extrajudiciară care eliberează un certificat european de moștenitor este competentă să formuleze o cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 TFUE în cadrul unei proceduri de retragere sau de modificare a certificatului eliberat?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la [prima] întrebare, articolul 71 alineatul (2) din acest regulament permite obligarea, în temeiul dreptului național, a băncii care nu a fost parte la procedura de eliberare a certificatului european de moștenitor și care nu a solicitat retragerea sau modificarea acestuia, dar a contestat efectele certificatului care i-a fost prezentat, determinând autoritatea emitentă să inițieze din proprie inițiativă procedura de retragere sau de modificare a certificatului cu participarea băncii respective, la plata cheltuielilor aferente procedurii de retragere sau de modificare a certificatului?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la [a doua] întrebare, articolul 69 alineatul (2) din regulamentul menționat trebuie interpretat în sensul că o bancă căreia i se prezintă o copie certificată validă a unui certificat european de moștenitor nu este competentă să conteste calitatea de moștenitor a persoanei desemnate prin certificat?”

Procedura în fața Curții

36 Prin decizia președintelui Curții din 6 septembrie 2024, procedura în prezenta cauză a fost suspendată până la pronunțarea Hotărârii din 23 ianuarie 2025, Albausy (C-187/23, EU:C:2025:34).

37 Prin scrisoarea din 28 ianuarie 2025, grefa Curții a comunicat această hotărâre reprezentantului notarului și l-a invitat să îi indice dacă, în lumina acesteia, dorea să își mențină cererea de decizie preliminară.

38 În răspunsul său din 20 februarie 2025, reprezentantul notarului a informat Curtea că intenționează să își mențină cererea de decizie preliminară întrucât hotărârea amintită, referitoare la procedura de eliberare a unui certificat european de moștenitor, nu ar avea nicio incidență asupra obiectului și a desfășurării prezentei proceduri, în cadrul căreia reprezentantul notarului ar trebui să soluționeze un litigiu având ca obiect recunoașterea certificatului european de moștenitor, ceea ce i-ar conferi caracterul unei „instanțe” în sensul articolului 267 TFUE.

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

39 Potrivit articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când o cerere de decizie preliminară este în mod vădit inadmisibilă, Curtea poate oricând să decidă, după ascultarea avocatului general, să se pronunțe prin ordonanță motivată, fără continuarea procedurii.

40 În prezenta cauză, se impune aplicarea acestei dispoziții.

41 Potrivit unei jurisprudențe constante, procedura instituită la articolul 267 TFUE este un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea le furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiului asupra căruia urmează să se pronunțe (Hotărârea din 7 mai 2024, NADA ș.a., C-115/22, EU:C:2024:384, punctul 33, precum și jurisprudența citată).

42 Rezultă că, pentru a putea sesiza Curtea în cadrul procedurii preliminare, organismul de trimitere trebuie să poată fi calificat drept „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, aspect pe care Curtea are obligația să îl verifice pe baza cererii de decizie preliminară (Hotărârea din 7 mai 2024, NADA ș.a., C-115/22, EU:C:2024:384, punctul 34, precum și jurisprudența citată).

43 Pentru a aprecia dacă un organism de trimitere are caracterul unei „instanțe” în sensul articolului 267 TFUE, aspect care ține doar de dreptul Uniunii, Curtea ia în considerare un ansamblu de elemente, precum originea legală a organismului respectiv, caracterul său permanent, caracterul obligatoriu al competenței sale, natura contradictorie a procedurii, aplicarea de către organismul amintit a normelor de drept, precum și independența acestuia (a se vedea Hotărârea din 30 iunie 1966, Vaassen-Göbbels, 61/65, EU:C:1966:39, p. 395, Hotărârea din 3 mai 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punctul 41, și Hotărârea din 7 mai 2024, NADA ș.a., C-115/22, EU:C:2024:384, punctul 35).

44 În plus, reiese dintr-o jurisprudență constantă că instanțele naționale au competența să sesizeze Curtea numai dacă există un litigiu pendinte pe rolul lor și dacă sunt chemate să se pronunțe în cadrul unei proceduri destinate să se finalizeze printr-o decizie cu caracter jurisdicțional (Hotărârea din 23 ianuarie 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, punctul 30 și jurisprudența citată).

45 Pentru a stabili dacă un organism național căruia i-au fost conferite prin lege funcții de natură diferită trebuie calificat drept „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, este necesar să se verifice natura specifică a funcțiilor, jurisdicționale sau administrative, pe care le exercită în contextul normativ specific în care este chemat să sesizeze Curtea pentru a verifica dacă există un litigiu pendinte pe rolul unui asemenea organism și dacă acesta din urmă este chemat să se pronunțe în cadrul unei proceduri destinate să se finalizeze printr-o decizie cu caracter jurisdicțional [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 februarie 2017, Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, punctul 28, precum și Ordonanța din 1 septembrie 2021, OKR (Trimitere preliminară efectuată de reprezentantul unui notar), C-387/20, EU:C:2021:751, punctul 23, și Ordonanța din 19 mai 2022, Frontera Capital, C-722/21, EU:C:2022:412, punctul 13].

46 În acest context, trebuie amintit cu titlu introductiv că sistemul instituit prin Regulamentul nr. 650/2012 se întemeiază pe premisa că certificatul european de moștenitor este eliberat în conformitate cu procedura stabilită în capitolul VI din acest regulament atunci când elementele care trebuie certificate au fost stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii.

47 Pe de altă parte, conform articolului 64 din Regulamentul nr. 650/2012, interpretat în lumina considerentului (70) al acestuia, eliberarea unui asemenea certificat poate fi încredințată unei instanțe judecătorești sau unor autorități, altele decât o instanță judecătorească, care, în temeiul dreptului intern, sunt competente în materie de succesiuni, precum notarii.

48 Din decizia de trimitere reiese că, în temeiul dreptului polonez, atât instanțele judecătorești, cât și notarii pot fi considerați autorități competente să elibereze un certificat european de moștenitor. Mai precis, Codul notarial prevede la articolul 79 punctul 1b) că notarul ia măsuri referitoare la certificatul european de moștenitor.

49 În cadrul eliberării unui atare certificat, așa cum este prevăzută la articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012, și pentru a prezerva încrederea cetățenilor în certificatul european de moștenitor, Curtea a statuat deja că autoritatea emitentă nu poate elibera un asemenea certificat ale cărui elemente nu corespund realității și că, în cazul unei contestații privind elementele care trebuie certificate, această autoritate, care nu dispune de competența de a o tranșa, este obligată să refuze eliberarea certificatului european de moștenitor solicitat, acest refuz putând face obiectul căii de atac prevăzute la articolul 72 din respectivul regulament în fața autorității judiciare competente să soluționeze o astfel de contestație (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 ianuarie 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, punctele 43, 44, 64 și 65). Curtea a dedus din această constatare că, prin luarea, în calitate de autoritate emitentă a certificatului european de moștenitor, a unor decizii pe baza articolului 67 alineatul (1) din regulamentul menționat, organul de trimitere în cauză nu exercita o funcție jurisdicțională și, așadar, nu era abilitat să sesizeze Curtea în temeiul articolului 267 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 ianuarie 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, punctul 66).

50 Prin urmare, având în vedere jurisprudența menționată la punctele 43-45 și 49 din prezenta ordonanță, trebuie să se verifice dacă natura funcțiilor exercitate de autoritatea emitentă, în speță reprezentantul notarului, în cadrul procedurii de retragere sau de modificare a certificatului

european de moștenitor prevăzută la articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 și în contextul căreia aceasta a sesizat Curtea cu titlu preliminar, este diferită de cea a funcțiilor exercitate de o asemenea autoritate atunci când eliberează certificatul menționat.

51 În această privință, trebuie amintit că, pentru interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul ei și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (a se vedea Hotărârea din 17 noiembrie 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punctul 12, și Hotărârea din 23 ianuarie 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, punctul 39).

52 Potrivit articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, autoritatea emitentă modifică sau retrage certificatul european de moștenitor, la cererea unei persoane care dovedește că are un interes legitim sau, în cazurile în care acest lucru este posibil în temeiul dreptului intern, din proprie inițiativă, în situația în care s-a stabilit că certificatul sau anumite elemente din certificat nu corespund realității.

53 În această privință, trebuie să se constate că din modul de redactare a articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 nu reiese că autoritatea emitentă este cea care, în vederea retragerii sau a modificării unui certificat european de moștenitor, trebuie să dovedească faptul că acest certificat sau elemente ale acestuia diferă de realitate.

54 Astfel, trebuie arătat, asemenea Comisiei Europene, că, în această dispoziție, verbul „a stabili” este utilizat la forma pasivă sau impersonală în mai multe versiuni lingvistice, precum în limba spaniolă („*se haya acreditado*”), în limba germană („*wenn feststeht*”), în limba estonă („*on kindlaks tehtud*”), în limba engleză („*it has been established*”), în limba franceză („*lorsqu'il a été établi*”), în limba italiană („*sia stato accertato*”), în limba finlandeză („*jos on todettu*”) sau în limba suedeză („*om det har fastställts*”).

55 Această interpretare este confirmată și de articolul 72 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, potrivit căruia, „[î]n cazul în care, ca urmare a contestației menționate la alineatul (1), se stabilește faptul că certificatul nu corespunde realității, autoritatea judiciară competentă rectifică, modifică sau retrage certificatul sau asigură rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului de către autoritatea emitentă”. Așadar, numai autoritatea judiciară vizată de această dispoziție poate stabili drepturile succesorale sau elementele contestate în certificatul european de moștenitor după ce a efectuat o examinare completă a fondului cauzei. Prin urmare, autoritatea emitentă a acestui certificat nu este abilitată, dacă este cazul din proprie inițiativă, să modifice sau să retragă certificatul pe care l-a eliberat anterior decât dacă, în prealabil, autoritatea judiciară competentă a stabilit ce elemente ale acestui certificat nu corespund realității și nu le-a rectificat, modificat sau retras ea însăși.

56 În aceste condiții, este necesar să se considere că autoritatea emitentă, în speță reprezentantul notarului, nu este abilitată să determine elementele contestate ale certificatului european de moștenitor pe care l-a eliberat anterior.

57 Desigur, procedura de retragere sau de modificare a certificatului european de moștenitor este specifică și autonomă în raport cu procedura de eliberare a certificatului european de moștenitor prevăzută la articolul 67 din Regulamentul nr. 650/2012.

58 Totuși, după cum a arătat reprezentantul notarului, N.T. și guvernul român, această procedură este prevăzută în capitolul VI din regulamentul amintit, referitor la certificatul european de moștenitor, și constituie, așadar, o etapă ulterioară și complementară eliberării acestui certificat care a fost prevăzută de legiuitorul Uniunii în scopul garantării obiectivelor urmărite de regulamentul menționat.

59 Astfel, dispozițiile care figurează în acest capitol, referitoare la certificatul european de moștenitor, inclusiv cele care au legătură cu procedura de retragere sau de modificare a acestui certificat, nu conferă autorităților naționale abilitate să elibereze certificatul menționat competența de a soluționa eventualele diferende și de a stabili, în caz de contestare, drepturile și obligațiile persoanelor care au vocație succesorală sau un interes cu privire la moștenire.

60 Rezultă că, în speță, prin modificarea sau prin retragerea unui certificat european de moștenitor, reprezentantul notarului nu este chemat să tranșeze un litigiu în cadrul căruia trebuie să adopte o decizie cu caracter jurisdicțional, astfel încât nu exercită funcții jurisdicționale nici față de moștenitorii și legatarii care au drepturi directe la succesiune, nici, *a fortiori*, față de terții interesați precum o bancă la care defunctul deținea un cont.

61 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, reprezentantul notarului nu poate fi calificat drept „instanță” în sensul articolului 267 TFUE.

62 În consecință, prezenta cerere de decizie preliminară trebuie declarată, în temeiul articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, vădit inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

63 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la organismul de trimitere, este de competența acestuia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

Cererea de decizie preliminară formulată de zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (reprezentantul supleant al notarului Justyna Gawlica care își desfășoară activitatea în Krapkowice, Polonia), prin decizia din 16 martie 2024, este vădit inadmisibilă.

Semnături